

pridelka srebra poslednje leta silno množijo, in da so sebnost na Angleškem in Francoskem ga imajo veliko. V tem naznanilo razodene imenovani časnik, da od leta 1830 znese v zlatih rudah v Sibirii (v rusovski Azii) pridelk zlata blizo za 100 milijonov frankov (1 frank velja po našim 23 krajc.); — v zlatotvorni Kalifornii (Ameriki) so pa pridelali v enim samim letu 1851 blizo za 344 milijonov frankov zlatiga praha. Poprej se v celi Ameriki o polčeterim stoletji, namreč od leta 1492, ko je Kristof Kolumb otok Guanahani iznajdel, noter do leta 1848, dokler niso silno bogatih zlatnic v Kalifornii našli, ni več kot za 3 milione kilogramov zlata pridelalo. (En kilogram je po našim 1¹/₈ funta).

(Na zemlji živi čez 1000 milijonov ljudi). Ako vzamemo v primeri človeško življenje za 33 let, tedaj jih umre vsakih 33 let 1000 milijonov, vsako leto 33 mil. 300.000, vsaki dan 83.000, vsako uro 3450, vsako minuto 57.

(Človeštvo tako napreduje) — da v 2000 letih ljudem ne bo treba skoraj nič več delati; vse bojo mašine opravile. Tako je v New-Hampširu znajdena neka mašina, ki krompir koplje, čisti in na voz meče. Mašino vlečeta dva konja. Kmet nima nič drugega pri tem opraviti, kakor če hoče tobak piti ali pa novine brati.

(Največi fara na katoliškem svetu) — je gotovo v Sibirii, ki je večji kakor celo Francosko ali Španjsko; obseže 10.000 milj prostora; to je, Nerčinska fara, ktere meje sežejo do Kitajskega in jezera Baikalkega na jugu, in na severu do Jakutskega okraja.

(Največi opečnica ali cegovnica) — je menda tista, ki jo ima g. Aloizi Misbach blizo Dunaja; v enim letu se naredi tukaj 109 mil. in 150.000 ceglov na 764 mizah; delavcov je 4150, 27 vradnikov in 36 čuvajev. Tukaj se izdelujejo zdej tudi ilovnate cevi za podzemeljske vodotoke na njivah in senožetih (drênaže).

Slovanski popotnik.

Spisuje Fr. Cegnar.

* Na „Vesno“ se je dovolj naročnikov oglasilo, toraj bo — z radostjo naznanimo — tudi prihodnje izhajala.

* Znanstveni časopis poljski „Athenäum“ bo nehal izhajati.

* „Moravska narodna jednota“, ktere naloga je izobrazevati serca in pamet, je izdala knjižico pod naslovom: „Čest rodinna“ iz nemškega prestavljeno.

* G. Dimitria Tirol, profesor serbskega jezika in slovstva, je izdal knjižico o pravopisu serbskega jezika. „Neven“ govori o tej knjižici in pravi, da je pisatelj dobro prevdaril jezik, in da za književno složnost bi bilo dobro, ko bi se serbski in hervaški pisatelji po nasvetu gospoda Tirola ravnali. Cena je knjižice 20 kr.

* Ni davno, kar je šel skoz Reko serbski minih Serafim iz samostana dečanskega, nabiraje doneške za popravo tega spomineka nekdanjega Serbstva, on nosi saboj pozlačeni križ z napisom: Stefan Dušan Božieju milostiju car vseh serbskih i pomonskih i grečeskijh zemaljah, leta 6856 od sotvorenija mira (sveta).

* Serbski patriarh je spet iz Ruskega prejel 3434 gold. sr. za cerkve v madjarski vojski poškodovane.

* Kardinal in knezoškof Vratislavski svoboda od Diepenbrock je 10.000 gold. v podporo revnih učiteljev odločil.

* Mladi Slovak, gospod Eugen Zlatiborsky, e na Dunaju k tisku pripravil zbirko svojih českosla-

venskih pesem, ki se bodo v Pragi pod naslovom „Dumky“ izdale.

* Artistički odbor za napravo narodnega gledišča je po „narodnih novinah“ razglasil dva poziva. V prvem pozove vse domorodne igravce in igravke, ki že na drugih igrališčih igrajo, ali ki dozdej še niso nikjer igrali, pa čutijo v sebi dovoljno sposobnost za igrališče, da naj se oglasijo, sestaviti igravno društvo; v drugem pa spomina domorodne pisatelje, da naj mu igre, izvirne ali pristavljene proti pogodbi pošiljajo.

Novičar iz slovanskih krajev.

Iz Siska se Novicam piše 17. aprila: Ko je neke tedne pred veliko nočjo obilo žita na Krajnsko in Štajarsko šlo in je cena poskočila, se je mislilo, da to ne bo dolgo tako ostala. Ker pa neprenehama veliko v Sisek namenjeniga žita v Pešt gré, so se manjšale naše zaloge, in ker je zavolj tega tudi v Banatu cena vsiga žita poskočila, je pri nas sedaj cena takale: vagán nar lepši pšenice 3 fl. 40 krajc., ložeji Pančovanske 3 fl. 24 kr. do 30 kr., koruze stare (je ni veliko) 2 fl. 36 kr., nove na debelo 2 fl. 30 kr., na drobno 2 fl. 36 kr., soršice 2 fl. 40 kr. do 42 kr., ječmena 2 fl. do 2 fl. 6 kr., prosa 2 fl. 15 do 20 kr., ovsa 1 fl. 30 do 1 fl. 36 kr. Ta teden se je nar več koruze in lepši pšenice po imenovani ceni prodalo; po soršici se je tudi zlo prašalo, pa je imajo le malo; noviga žita se ni veliko dopeljalo, in ker cena višji gré, tudi tergovci zalogo bolj nazaj deržé. V vsim skupej se je ta teden okoli 8 do 10.000 vaganov žita prodalo.

Od sv. Trojice na Štajarskim 18. aprila. V petek, 16. aprila je pri nas huda borja celi dan sneg gonila; včeraj je bila pa taka slana (mraz), da so ledeni curki od drevja viseli; rano sadje je preč; v vinogradih še zdaj ni škode, ker pri nas še ni zagnalo. Danes drugič celi dan borja s snegom razsaja; če bo tako vreme dolgo terpelo, nam bo zanaprej huda pela, ker že zdaj ljudje pomankanja terpé; denara pomenkuje, živež je pa skop; mernik pšenice velja 2 fl. 30 kr. srebra, koruze 2 fl., réži in ajde pa dobiti ni. Vina velja vedro 8 fl., bokal 12 kr. Kam so leta prešle, ko je v šajnu blago toliko ceno imelo, kakor zdaj v srebru! Vkljub vsimu temu so vunder še naši ljudje zmirom veseli in tudi terdni. 8. dan t. m. je umerl en mož iz Plata 104 lét star, Anton Šoberl po imenu; zapustil je 52 let staro ženo, več otrok in vnukov; bil je zmirom čverst, le zadnje 4 leta je že bil slep. — Ker za našo srenjo zložena postava *) v 21. in 22. razdelku govori: „kdor bo 10 dreves požlahnil, bo srenjske štibre prost“, — „kdor pa se bo nar bolj sadjoreje poprijel, bo za darilo 5 fl. srebra dobil“, — kdor dopušenje za poroko ali ženitvo dobiti hoče, mora popred 5 dreves požlahniti (pelcati ali cepiti)“, so se kmetje v našim kraji tako pridno sadjoreje poprijeli, da je zares veselje viditi; eden se čez družiga žene, da bi darilo na jesen dobil. Veliko večiga dobička bojo pa gotovi vsi čez ene leta iz drevja dobili. Posebno lep izgled sadjorejca imamo nad pridnim kmetam Janezam Ogrizkam na Colu, ki ima po vsih spašnikih lepe drevesa po versti nasajene.

J. Žurman.

Iz Dvora na Koroškem 17. aprila. L. Ob zadnej povodnji je šlo, kakor Korošci pravimo, veliko mostov po Dravi proti Mariboru. Ravno ta nesreča je zadela 2. novembra p. l. tudi Rožeški most. Skoro vsi

*) S serčnim veseljem smo prejeli za srenjo sv. Trojice od župana, svetovavcov in odbornikov zložene posamske postave, ktere homo v prihodnjim listu »Novic« natisnili. Blagor srenji, ki ima take može, ki tako lepo skerbé v vsim za prid in srečo srenjčanov! Vred.

mostovi že spet stojé; le u Rožeku ga dozdej še nimamo, akoravno je nam zavolj krožnih razmer še bolj kot drugod potreben. Kdor vé, kako potrebna da je Rožanom zveza s poglavitno cesto med Celovcem in Belakom, mi tega podreti ne bo mogel. Iz 7 far morajo ljudjé, ki pod c. k. krožno sodnijo u Rožek spadajo, vse svoje opravila po ladji opravljat hoditi. Da pa to ni brez nevarnosti, je nam, žalibog! žalostna prigodba, ki se je preteklega mesca pripetila, dosti očitno spričala. — 25. dan preteklega mesca ob dveh popoldne se podajo 4 osebe, namreč: Tomaž Cajhen ali Blatnik, 32 let star mož in oče 4 še neoskerbljenih otročičev, — Martin Kleber, zidarski pomočnik, 28 let in neoženjen, oba iz Lipske fare, — France Keršbauer, lončarski učenec v Rožeku, 13 let star, in France Račob, ključarski pomočnik, alj Pičičev sin u Rožeku, 24 let star, od levega broda na desni; u sred Drave zadene prvi z drogom med posekane kole nekega poprejšnjega mosta in obtiči; ker pa droga spustiti noče, ga verže iz višá u Dravo; ladja se prekucne, in vsi 4 so bili u vodi; le Pičičev France je bil tako srečen, da je hitro za ladjo popadel in se va-njo splazil. Drugi to vidši se podajo u drugem čolnu za njim in ga s čolnom vred na brod zvlečejo; alj unih treh dozdej še niso dobili. — Želeti je, da bi se uradnije pri novej vravnavi krožnih sodnij, Rožeške u Verbo prestavile, kjer bi se vse in skoro iz vsih obzirov veliko boljše napraviti moglo; tudi bi se vsako uro narlepša hiša prav po dobrej pogodbi najeti mogla.

Zimsko setev je na Koroškem, zunej Šent-Vidske in Velkovoške okolice, zima čisto vzela. Birinj (24 maselnov) jare reži je po 9 gold., ječmena po 5½ gold. in sémne turščice po 8 gold. Strašno siromaštvo nam žuga. Kako bo nam mogoče letos davke poplačati? Popred povodenj, zdaj pa nesreča na polju! Denarja čisto nič — leto pa strašno dolgo! —

Iz Vipavske doline 16. aprila. Pri nas letos noče zima jenjati. Akoravno je že cela Vipavska dolina u pomladanski podobi stala, in z mnogoverstnimi cvetečimi drevesi okinčana bila, danas vendar od tega nič več viditi ni. Kamor kolj se oberneš na levo, na desno, spred in zad, povsod je vse pozimsko; zelene livade pokriva kaka dva pavca debel sneg, ki je včeraj nekaj ur tako šel, kakor letos celo zimo ne. Borja je bučala in pihala iz Kouka in Nanosa, kar je mogla. Sadne drevesa, ki so nam letos mnogo žlahniga sadja obetale, so večidel po mrazu oterpnile. Koliko škode je mraz na vinski terti naredil, se še ne vé; bojimo se, da bo tudi velika. Vinska cena, ki zdaj pri nas med 10 gold. do 14 gold. za kvinč (to je, za 60 bokalov ali poldrugo vedro) stojí, bo berž ko ne za nekaj poskočila. Nižji vina lanske letine so že večí del pošle, boljših vin pa imajo Vipavci še dovelj. — Okrajna soseska na Gočah je novo šolo napravila, ki se bode v kratkim pričela, in sicer v slovenskim jeziku, kakor je za ljudske šole potrebno.

Iz Ljubljane. Kmetijska družba je na prošnjo: da bi se sol za živino povsod po tisti niski ceni dobiti zamogla, kakor jo solnicam bližne dežele v Halleinu itd. dobivajo, je prejela od vis. c. k. ministerstva te dni sledeči odgovor: „Kar ste Vi prosili, so prosile skoraj vse kmetijske družbe, in ministerstvo kmetijstva je razodelo natanjko vse te želje c. k. ministerstvu denarstva, v kteriga edino oblast spada prodaja solí. Pri teh pomenjkih so se scer odkrile vse potrebe kmetijstva natanjko, pa se je mogla tudi prevdariti veljavnost solne samoprodaje (Salzmonopol) in nar novejših zastran solne kupčije danih postav; vposled tega je sklenilo c. k. mi-

nisterstvo denarstva 2. dan p. m. pod številko 4469, da se tudi kmetijskim družbam ne morejo nobene druge polajšave ali izjemki v ceni solí privoliti, kakor to, da se jim proti primernimu zagotavljenju sol na več mescov na upanje da. Če želí tedaj kmetijska družba solí na to vižo na upanje dobiti, naj se naravnost oberne na c. k. ministerstvo denarstva“. — 16. t. m. se je tudi v Ljubljani iznoviga zima začela in zgodnje sadje zlo posmodila.

Novičar iz mnogih krajev.

Po cesarskim ukazu se oginj ne smé nikjer več s strelam naznanovati, po celim cesarstvu se mora le plat zvoná biti in z banderi po dnevu, ponočiz laternami oginj naznaniti. — Iz mnogih dežel na Dunaj poklicani deželni poglavarji so se ondi že snidili, in 19. t. m. so se pri c. k. ministerstvu notranjih oprav posvetovanja o novi prenapredbi politiških vradnij in županij začele. — Pretekli mesec je bilo iz mnogoverstnih dežel cesarstva 8 poslanstev ali deputacij na Dunaji pri g. ministru kupčije, ga prosit za napravo železnic. — C. k. ministerstvu uka je ukaz ponovilo, da v ljudskih šolah se ne smejo nobene bukve rabiti, ki niso od ministerstva dovoljene. — V primeri mesca sušca z mescam svečanam je bilo cesarskiga popirnatiga denarja za 3 milione 447.292 gold. manj med ljudstvom. Popirnatih desetíc in šestíc se je zmanjšalo tisti mesec za 820.409 gold. Celi znesek cesarskih bankovcov (ne banknih) je bil konca sušca za 153 mil. in 683.826 gold.; popirnatih desetíc in šestíc pa za 15. milionov 425.973 gold. med ljudstvom, — tedaj se je o poslednjih 2 mescih cesarskiga popirnatiga denarja za 13 milionov in pol pomanjšalo. — Dve mašini sedaj v cesarski denarni kovnici na Dunaji kujete nove dvajsetice, zaloga srebra ondi je ta čas blizo 1000 centov; vse druge mašine pa delajo krajcarje. — Postave za rokodelstva, za somnje in za terženje z blagam po hišah (hausiranje) so gotove, pa se bojo še le razglasile po novi vstanovitvi politiških vradnij in županij. — Po nar novejšim številu je na Dunaji 9421 hiš z 431.000 prebivavci. — V Kopru se bo napravil laško višji gimnazij. — Ker ljudjé sedaj zlo za mertudam (Schlag) merjó, spomne nek časnikistiga dobriga sveta, ki ga je nek anglešk lord v sila dražih in velicih bukvah nekiga imenitniga zdravnika najdel, v kterih pa ni bilo nič družiga zapisaniga, kakor na enim listu tole: „Skrivnost vsih skrivnost: Skerbi za hladno glavo, gorke noge in odpert život“. — Tudi v Hercegovini so jeli kakor v Bosni Turki kristianam vse orožje pobirati. Omer Paša se vedno bolj poturčuje; dosedaj je imel le eno ženo; unidan je pa tudi svojimu svaku ženo vzal, njega iz dežele spodil in mu za ženo 4000 cekinov poslal. — Papež je poslal po dolgim premišljevanji Napoleonu o božiču slovesno blagoslovljen klobuk in meč, ktera po stari šegi papeži tistimu katoljškimu vladarju darujejo, ki je Rimsko cerkev ali pa papežtvo z orožjem branil. Dolgo je sv. oče premišljeval: ali bi dal Napoleonu ta dar, dokler mu ga je vunder namenil. — V Parizu gré govoric (menda norčica), da če nar bogatejši jud, baron Rothschild od Turškiga sultana Palestino in Sirio za 500 milionov frankov kupiti, te dežele v več kosov razdeliti, in jih Judam prodati, da pridejo spet v Judovsko deželo nazaj.

Milodar 1 gold. g. Andr. Sor-a, tergovca v Cerkljah, za pogorelce v Vinavasi smo izročili g. fajmostru Mihovske podfare. Vred.